

T. Lynn Smith: *Sociologia rural*, Maracaibo, 1963, s. 148

Jistou analogii s přednáškami prof. G. R. Hendersona má i dílo „Sociologia rural“, jejímž autorem je vynikající severoamerický rurální sociolog dr. T. Lynn Smith. Autor zde zpracoval z větší části své přednášky, které uvedl jako témata kursu sociologie vesnice na zemědělské fakultě Zulijské university ve Venezuele. Proto také většina kapitol Smithovy „Sociologie venkova“ je zcela nová a nebyla dosud publikována ani v amerických odborných časopisech.

Autor se již v úvodní části s názvem „Sociologie vesnice: dosah, metody a obsah“ hlásí k P. Sorokinovi a K. Zimmermannovi nejen jako ke svým předchůdcům a učitelům, ale i jako k inspirátorům této práce. Duchem jejich „Principles of Rural-Urban Sociology“ je pak do jisté míry poznamenáno i toto dílo.

„Sociologie venkova“ vyšla v Maracaibu koncem r. 1963 ve španělštině a v podstatě je také zaměřena na problematiku španělské Ameriky. Na konečném znění spolupracovali profesori zemědělských fakult Ústřední venezuelské university a Zulijské university Raquel Rivero, Felix Taborda Romero a Aída Opazová. Pokud jde o vztah ke španěloamerické sociologii, je vyjádřen i uvedením řady vynikajících autorů a institucí zabývajících se problematikou sociologie venkova, jejichž práce mají stěžejní význam pro latinskoamerickou sociologii venkova, jako „Spisy šestého národního sociologického kongresu, Morelio 1955“ (Institut pro sociální výzkum, Mexiko), Robert Agramonte (profesor sociologie na Havanské universitě) aj.

Dílo se zabývá jak aspekty historickými, tak i nejožehavějšími problémy latinskoamerické současnosti. Druhá kapitola „Sociologie vesnice ve Spojených státech a v Kanadě“ člení dějiny sociologie v těchto státech na období počátků (zrod sociologie až po rok 1920), dekádu pokroku (1920—1929), období zralosti (1930—1945) a zabývá se i rozvojem a tendencemi let 1946—1956.

Historické srovnání nabízí kapitola třetí „Rozvoj sociologie vesnice v latinské Americe“, obsahující jak hodnocení

významných děl, tak i pokus o účelné rozčlenění.

Kapitola „Srovnávací analýza stěhování venkov—město v latinské Americe“ se zabývá nejen problematikou migrace a zkoumáním faktorů, sil a okolností zde působících, ale formuluje i hodnotící měřítko pro tento proces.

„Míra reprodukce v latinské Americe“ je kapitola zaměřená jednak ekonomicky (ukazatelé, údaje, úroveň míry reprodukce), jednak sociálně (rozdíly mezi městem a venkovem, rozdíly rasové, tendence) a všímá si v této oblasti všeho pro latinskou Ameriku typického.

Dvě kapitoly zabývající se vesnickou společností v latinské Americe a venkovským životem v USA dávají řadu příležitostí ke srovnání a namnoze i k pochopení některých základních problémů zemědělských, společenských i politických ve dvou zcela se lišících systémech.

Autorův vztah k aktuální agrární problematice latinské Ameriky formulují tři kapitoly (více méně ústrojně vložené do tohoto spisu): Memorandum o kolonizaci a parcelaci pozemků v Kolumbii, Návrh zákona o režimu neobdělávané půdy a Memorandum o agrární reformě v Brazílii.

Přestože jde o dílo poměrně stručné (a není to na škodu věci!), zasluhovalo by daleko větší publicitu zejména mezi našimi sociology vesnice a zemědělství. Ukazuje specifické, velmi zajímavé přístupy k vesnické a zemědělské problematice vývojových zemí, dává řadu podnětů ke srovnávacím analýzám a (ať již to autor sám chtěl, či nikoliv) dokazuje, že poctivý vědecký přístup k sociální problematice se těžko obejde bez angažovanosti a hodnocení.

Autor s přehledem a s vysokým stupněm znalosti všech detailů dvou zcela rozdílných světů, které představuje zemědělství a venkov USA a latinské Ameriky, zasněhuje čtenáře do problematiky, která je součástí světového formování sil, jejichž pohyb a směr je třeba znát, má-li se s nimi počítat i v naší bilanci. A latinská Amerika je bezpochyby kontinentem, který bude mít co říci zítřku světových dějin. Toho jsme si všichni vědomi.

Dr. A. Burian